

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

LÊ HÙNG SƠN

**NGHIÊN CỨU THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP
NƯỚC NGOÀI VÀO TỈNH QUẢNG NINH
TRONG BỐI CẢNH PHÁT TRIỂN MỚI**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Hà Nội - 2020

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỎ - ĐỊA CHẤT**

LÊ HÙNG SƠN

**NGHIÊN CỨU THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP
NƯỚC NGOÀI VÀO TỈNH QUẢNG NINH
TRONG BỐI CẢNH PHÁT TRIỂN MỚI**

Ngành: Quản lý Kinh tế

Mã số: 9310110

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC:

PGS.TS NHÂM VĂN TOÁN

Hà Nội - 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả trong luận án là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Hà Nội, ngày tháng năm 2020

Tác giả

Lê Hùng Sơn

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin gửi lời cảm ơn sâu sắc đến các Quý Thầy, Cô Trường Trường Đại học Mở - Địa chất đã tận tình giảng dạy và trang bị cho tôi những kiến thức quý báu trong thời gian tôi theo học tại trường.

Tôi xin trân trọng cảm ơn PGS.TS Nhâm Văn Toán, người đã cho tôi nhiều kiến thức thiết thực và hướng dẫn khoa học của luận án. Thầy đã luôn tận tình hướng dẫn, định hướng, góp ý giúp cho tôi hoàn thành luận án này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn lãnh đạo các phòng và các cán bộ, nhân viên Tinh đoàn Quảng Ninh, Sở Kế hoạch và Đầu tư đã cung cấp thông tin, tài liệu, tạo điều kiện thuận lợi cho tôi trong quá trình nghiên cứu, hoàn thiện luận văn.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn đối với gia đình đã động viên, khích lệ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Trân trọng!

Tác giả

Lê Hùng Sơn

MỤC LỤC

Trang

TRANG PHỤ BÌA	
LỜI CAM ĐOAN	
LỜI CẢM ƠN	
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	
DANH MỤC BẢNG	
DANH MỤC HÌNH	
LỜI MỞ ĐẦU	1
Chương 1: TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU LIÊN QUAN ĐẾN THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI.....	7
1.1. Các công trình nghiên cứu bản chất, vai trò và phân loại vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài đối với các quốc gia nhận vốn đầu tư.....	7
1.2. Các công trình nghiên cứu có liên quan đến thực trạng vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài đối với phát triển kinh tế tại Việt Nam.....	12
1.3. Các công trình nghiên cứu có liên quan đến giải pháp thu hút vốn đầu tư nước ngoài tại Việt Nam	15
1.4. Các công trình nghiên cứu có liên quan đến thực trạng và giải pháp thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài tại các địa phương cấp tỉnh	24
1.5. Những vấn đề còn trống cần tiếp tục nghiên cứu.....	27
1.5.1. Đánh giá chung về kết quả của các công trình đã nghiên cứu.....	27
1.5.2. Những vấn đề còn trống cần tiếp tục nghiên cứu	28
Chương 2: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ KINH NGHIỆM THỰC TIỄN VỀ THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI VÀO ĐỊA PHƯƠNG CẤP TỈNH...	30
2.1 Một số vấn đề cơ bản về đầu tư trực tiếp nước ngoài và thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào địa phương cấp tỉnh.....	30
2.1.1. Khái niệm, đặc điểm và phân loại đầu tư trực tiếp nước ngoài	30
2.1.2. Thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào địa phương cấp tỉnh	34
2.2. Mô hình nghiên cứu các nhân tố ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào địa phương cấp tỉnh	54

2.2.1. Mô hình nghiên cứu.....	54
2.2.2. Các giả thuyết nghiên cứu	57
2.3. Kinh nghiệm thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài và bài học kinh nghiệm cho tỉnh Quảng Ninh	57
2.3.1. Kinh nghiệm của Tỉnh Bắc Ninh	57
2.3.2. Kinh nghiệm của Thành phố Hồ Chí Minh	58
2.3.3. Kinh nghiệm của Tỉnh Cần Thơ	60
2.3.4. Bài học kinh nghiệm trong việc thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài cho tỉnh Quảng Ninh.....	61
Chương 3: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CÁC NHÂN TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI VÀO ĐỊA PHƯƠNG CẤP TỈNH.....	64
3.1. Quy trình nghiên cứu.....	64
3.1.1. Tổng quan lý thuyết.....	67
3.1.2. Nghiên cứu sơ bộ.....	67
3.1.3. Nghiên cứu chính thức.....	67
3.2. Thu thập và chọn mẫu nghiên cứu	68
3.2.1. Thu thập dữ liệu.....	68
3.2.2. Chọn mẫu nghiên cứu.....	68
3.2.3. Nghiên cứu định tính	69
3.2.4. Nghiên cứu định lượng	73
Chương 4: THỰC TRẠNG THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI VÀO TỈNH QUẢNG NINH.....	78
4.1. Tổng quan tình hình phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Quảng Ninh.....	78
4.1.1. Khái quát điều kiện tự nhiên của tỉnh Quảng Ninh	78
4.1.2. Kết quả phát triển kinh tế xã hội của tỉnh Quảng Ninh ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài.....	81
4.2. Thực trạng thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh....	89
4.2.1. Kết quả thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh ..	89

4.2.2. Đánh giá thực trạng thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh.....	96
4.3. Kết quả đánh giá các nhân tố ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh	107
4.3.1. Phân tích hệ số tin cậy	107
4.3.2. Phân tích nhân tố khám phá.....	110
4.3.3. Phân tích hồi quy	113
4.3.4. Phân tích mô hình cấu trúc tuyến tính dựa trên bình phương tối thiểu từng phần PLS-SEM.....	114
Chương 5: MỘT SỐ GIẢI PHÁP TĂNG CƯỜNG THU HÚT VỐN ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI VÀO TỈNH QUẢNG NINH TRONG BỐI CẢNH PHÁT TRIỂN MỚI.....	116
5.1. Định hướng của tỉnh Quảng Ninh về thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài...116	
5.1.1. Bối cảnh phát triển mới ảnh hưởng đến thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh.....	116
5.1.2. Triển vọng thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh trong bối cảnh phát triển mới.....	124
5.2. Giải pháp tăng cường thu hút vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài vào tỉnh Quảng Ninh	126
5.2.1. Đẩy mạnh xây dựng chính sách thu hút đầu tư vào tỉnh Quảng Ninh...126	
5.2.2. Hoàn thiện hệ thống cơ sở hạ tầng.....	127
5.2.3. Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực	131
5.2.4. Nâng cao chất lượng dịch vụ công	134
5.2.5. Hoàn chỉnh quy hoạch phát triển kinh tế - xã hội.....	136
5.2.6. Đổi mới, đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả xúc tiến đầu tư.....	139
5.2.7. Nhóm các giải pháp về môi trường	143
KẾT LUẬN	146
DANH SÁCH CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ	
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Tiếng anh

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ Tiếng Anh	Chữ viết đầy đủ Tiếng Việt
EFA	Exploratory Factor Analysis	Phân tích nhân tố khám phá
FDI	Foreign Direct Investment	Đầu tư trực tiếp nước ngoài
GDP	Gross Domestic Product	Tổng sản phẩm quốc nội
ODA	Official Development Assistance	Hỗ trợ phát triển chính thức
OECD	Organisation for Economic Cooperation and Development	Tổ chức hợp tác và phát triển
PPP	Public - Private Partnership	Đối tác công - tư
R&D	Research and Development	Nghiên cứu và phát triển
SEM	Structural Equation Modeling	Mô hình cấu trúc tuyến tính
USD	United State Dollar	Đô la Mỹ
WTO	World Trade Organization	Tổ chức Thương mại Thế giới

Tiếng Việt

Chữ Viết tắt	Chữ viết đầy đủ	Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
BQ	Bình quân	KT-XH	Kinh tế - Xã hội
BTC	Bộ Tài chính	NĐ	Nghị định
CHXHCN	Cộng hòa xã hội chủ nghĩa	NHNN	Ngân hàng Nhà nước
CNH	Công nghiệp hóa	NN	Nông nghiệp
CP	Chính phủ	NSNN	Ngân sách Nhà nước
CS-ĐT	Chính sách đầu tư	NXB	Nhà xuất bản
CS-HT	Cơ sở hạ tầng	QĐ	Quyết định
DA	Dự án	SXKD	Sản xuất kinh doanh
DN	Doanh nghiệp	TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
ĐTNN	Đầu tư nước ngoài	TLSX	Tư liệu sản xuất
GS	Giáo sư	TS	Tiến sỹ
HDH	Hiện đại hóa	TLSX	Tư liệu sản xuất
KCN	Khu công nghiệp	TT	Thông tư
KD	Kinh doanh	TTg	Thủ tướng
LATS	Luận án Tiến sỹ	UBND	Ủy ban nhân dân
NCS	Nghiên cứu sinh	VND	Việt Nam Đồng

DANH MỤC BẢNG

TT	Tên bảng	Trang
	Bảng 2.1. Tổng hợp các giả thuyết nghiên cứu của luận án	57
	Bảng 3.1. Nhóm câu hỏi phỏng vấn tập trung	70
	Bảng 3.2. Nhóm nhân tố ảnh hưởng đến ý định đầu tư của nhà đầu tư vào tỉnh Quảng Ninh.....	71
	Bảng 3.3. Nhóm nhân tố đánh giá ý định đầu tư của nhà đầu tư vào tỉnh Quảng Ninh	72
	Bảng 3.4. Bảng thống kê số lượng phiếu điều tra	73
	Bảng 3.5. Bảng thống kê loại hình các doanh nghiệp được khảo sát	73
	Bảng 3.6. Bảng thống kê số lượng lao động của các doanh nghiệp được khảo sát.....	74
	Bảng 3.7. Đối tượng tham gia khảo sát.....	74
	Bảng 4.1. Diện tích đất đai bình quân đầu người tỉnh Quảng Ninh.....	79
	Bảng 4.2. Tình hình dân số và lao động tỉnh Quảng Ninh.....	80
	Bảng 4.3. Tổng hợp các dự án FDI trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh	90
	Bảng 4.4. Vốn đầu tư FDI trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh theo đối tác	91
	Bảng 4.5. Vốn đầu tư FDI trên địa bàn tỉnh Quảng Ninh năm 2019 theo lĩnh vực đầu tư	92
	Bảng 4.6. Tổng hợp vốn FDI đăng ký mới của quốc gia và Quảng Ninh giai đoạn 2010-2019	95
	Bảng 4.7. Tổng hợp số dự án FDI đăng ký mới của quốc gia vào Quảng Ninh giai đoạn 2010-2019	95
	Bảng 4.8. Bảng tổng hợp độ tin cậy của thang đo sau khi loại biến.....	110
	Bảng 4.9. Nhóm nhân tố nghiên cứu trong EFA.....	112
	Bảng 4.10. Kết quả kiểm định mô hình	114
	Bảng 5.1. FDI vào các nền kinh tế và khu vực giai đoạn 2015-2019	117